

Wat een vicepremier moet doen

De Standaard, 10 februari 2015.

Waarom reageert minister Kris Peeters (CD&V) zo kregelig op de nieuwste N-VA-voorstellen over een tax shift naar BTW-inkomsten? Het valt niet mee als vice-premier te functioneren in een regering die zich niet houdt aan de normale regels van de machtsverhoudingen.

Wat: Kris Peeters gedraagt zich als de waakhond van zijn partij in de regering, maar de regels van het spel zijn drastisch veranderd

Wie: De auteur doceert politieke wetenschappen aan de KU Leuven

Laten we met de teletijdmachine eens terug keren naar het verleden, naar de Vlaamse regering Peeters-I (2007-2009). Dat was een goed geoliede machine, die ook werd geholpen door het feit dat het geld toen nog met pakken uit de hemel viel. Maar het was vooral ook een regering die precies volgens het boekje werkte: met een minister-president, Kris Peeters, die krachtig de bakens uitzette, geflankeerd door de viceminister-presidenten Frank Vandenbroucke (SP.a) en Dirk Van Mechelen (VLD). De samenwerking tussen dat trio vlotte zelfs zo goed dat Van Mechelen, in volle verkiezingscampagne, verzuchtte: “Met Kris was het perfect”.

Als je een coalitie-regering wil samenhouden, dan zijn vice-premiers cruciaal. Zij zijn de waakhond van hun partij, maar tegelijk zorgen ze er ook voor dat ‘hun’ ministers zich schikken naar wat er beslist is. Of een regering echt functioneert, dan wel vierkant draait, wordt voor een flink stuk bepaald in het kernkabinet, dat is de vergadering van premier en vice-premiers. De nogal bitse reactie van Peeters op het proefballonnetje van minister van financiën Van Overtveldt (N-VA) zorgt hier en daar voor verwondering: dat soort toon zijn we niet gewend van de voormalige minister-president. Maar volgens alle handboeken is dat precies wat hij moet doen: een vice-premier bewaakt namens zijn partij het regeerakkoord. Een vice-premier beschikt daarvoor trouwens ook over een extra-kabinet, dat in principe niet anders moet doen dan de partijlijn bewaken.

Peeters probeert dus te doen wat van hem verwacht wordt: de baas zijn van de CD&V-ministers. Onze Franstalige landgenoten hebben het dan keurig over de “chef de file”, zeg maar de baas van het regiment, dat is ten minste duidelijk. Het enige probleem is dat er niemand anders zich aan de regels houdt.

Wie is de baas?

Dat geldt om te beginnen voor wat er binnen de regering zelf gebeurt. Op zich is het perfect normaal dat coalitiepartners zich profileren, en proberen met hun thema’s in het publieke debat te komen. Maar vervolgens is het wel het kernkabinet dat beslist en de knopen doorhakt. Premier Michel heeft nog altijd niet de autoriteit verworven om die rol waar te maken: als premier heeft hij in principe het laatste woord, maar het duurt toch wel bijzonder lang eer hij dat laatste woord ook uitsprekt. De kans dat een van de huidige vice-premiers ooit

bewonderend zal opmerken: “Met Charles was het perfect”, is toch wel bijzonder klein. Het is moeilijk om een schip te besturen als de kapitein niet echt de kapitein is.

Maar ook de N-VA-ministers gedragen zich niet volgens de gebruikelijke regels. Vakministers als Van Overtveldt (financiën) of Vandeput (defensie) maken geen deel uit van het kernkabinet en zij moeten zich dus schikken naar hun ‘chef de file’, vice-premier Jambon. Men krijgt niet de indruk dat dit bijzonder systematisch gebeurt: de N-VA-ministers profileren zich bijzonder ijverig, al dan niet expliciet gesteund door hun partijvoorzitter. Dat maakt de opdracht voor de andere vice-premiers bijzonder moeilijk. In een ‘normale’ coalitie moeten ze vooral rekening houden met hun evenknie van de andere partijen. In de huidige regering verschijnen de N-VA-ministers als een veelkoppig monster, en iemand als Peeters heeft de handen vol met het telkens weer blussen van nieuwe brandjes, gaande van para’s op straat, over de tax shift, tot het ontnemen van de Belgische nationaliteit.

De laatste hoop?

Maar een tweede reden ligt binnen de eigen partij: als er iemand is die de CD&V nog een eigen gezicht geeft, dan is het Peeters. De partij is zeer sterk afhankelijk geworden van die ene persoon. De christen-democraten zijn voor het eerst een kleine partij, en ze hebben nog maar één andere minister in de federale regering. Maar Koen Geens is er de man niet naar om zomaar in het wilde weg over van alles en nog wat uitspraken te gaan doen, dus komt het weer op de schouders van de vice-premier terecht. En tot overmaat van ramp: ook de CD&V-ministers in de Vlaamse regering lijken niet echt van plan het leven van minister-president Bourgeois zuur te maken door heel eigen accenten te leggen. Als de Vlaamse christen-democraten nog een eigen gezicht willen hebben, dan zal het dus onvermijdelijk die van Peeters moeten zijn. In vergelijking daarmee is het samenbrengen van vakbonden en werkgevers al bij al nog een hanteerbare klus.